semestr 2

Zarządzanie kryzysowe i ochrona infrastruktury krytycznej

Crisis management and critical infrastructure protection

profil	ogólnoakademicki
kierunek	zarządzanie ratownictwem i ochroną ludności
poziom	drugiego stopnia
program	ND-ZROL: studia niestacjonarne drugiego stopnia na kierunku zarządzanie ratownictwem i ochroną ludności
forma studiów	niestacjonarne
ECTS	4
koordynator	st. kpt. dr inż. Rafał Wróbel

forma zajęć: wykład

godzin	18
wymagania wstępne	zakres wiadomości i umiejętności z obszaru wiedzy o bezpieczeństwie państwa, jago różnorodnych zagrożeniach oraz zarządzaniu kryzysowym.zakres wiadomości i umiejętności z obszaru wiedzy o bezpieczeństwie państwa, jago różnorodnych zagrożeniach oraz zarządzaniu kryzysowym
cele	Podstawowym celem dydaktycznym jest przyswojenie sobie przez studentów problematyki związanej z infrastrukturą krytyczną państwa, szczególnie zaś zagadnień dotyczących jej klasyfikacji, zapewnienia sprawnego funkcjonowania jej systemów składowych oraz charakterystyk realizowanych rodzajów ochrony (fizyczna, techniczna, osobowa, teleinformatyczna, prawna). Pozwoli to studentom na uwzględnianie wpływu roli i znaczenia infrastruktury krytycznej na planowanie i realizowanie zadań bezpieczeństwa wewnętrznego.
metody	wykład klasyczny wspomagany prezentacjami multimedialnymi; dyskusja grupowa nad zaprezentowanymi rozwiązaniami
praca własna	studiowanie literatury, opracowanie wskazanych zagad¬nień (rozwiązanie problemu) z uzasadnieniem, przygotowanie do zaliczenia przedmiotu
literatura podst.	1. Bezpieczeństwo narodowe polski w XXI wieku. Wyzwania i strategie, red. Ryszard Jakubczak i Józef Marczak, ISBN 9788311122420, Warszawa 2011. 2. Jakubczak R., J. Flis, Bezpieczeństwo narodowe Polski w XXI wieku, Bellona 2011. 3. Kliszewski S., Eksploatacja infrastruktury w sytuacjach kryzysowych, BEL Studio Sp. o. o. Warszawa, 2004. 4. Lidwa Witold i inni, Ochrona Infrastruktury Krytycznej, Warszawa 2012 5. Tyburska Agata, Ochrona Infrastruktury Krytycznej, Szczytno 2010. 6. Skomra W., Zarządzanie kryzysowe – praktyczny przewodnik po nowelizacji ustawy, Wrocław 2010. 7. Wolanin J., Zarys teorii bezpieczeństwa obywateli, Warszawa 2005
literatura uzupeł.	1. Modele zagrożeń aglomeracji miejskiej wraz z systemem zarządzania kryzysowego na przykładzie miasta stołecznego Warszawa, praca zbiorowa pod redakcją prof. Andrzeja Najgebauera, ISBN 978-83-61486-22-0, Warszawa 2009. 2. Pawłowski J. (red.), Współczesny wymiar bezpieczeństwa, Warszawa 2011. 3. Jaskółowski W. i Kępka P., (redakcja) "Emergency Evacuation of People From Buildings", Belstudio, Warszawa 2011, ISBN 978-83-61208-83-9. 4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej (Dz.U. Nr 83 poz. 541) 5. „Ryzyko kryzysu a ciągłość działania. Business Continuity Management”, Tadeusz Teofil Kaczmarek,

treści	godziny
Infrastruktura głównym filarem bezpieczeństwa wewnętrznego. Istota infrastruktury krytycznej. Podstawowe definicje i zależności. Niezawodność funkcjonowania infrastruktury krytycznej podstawą sprawnego działania organów państwowych. Społeczny wydźwięk zawodności infrastruktury krytycznej.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa. Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie łączności i sieci teleinformatycznych.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie finansowania Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie zaopatrzenia w żywność Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie zaopatrzenia w wodę.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika zarządzania kryzysowego i systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie ochrony zdrowia.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie ratowniczym . Infrastruktura ratownicza a bezpieczeństwo ludzi. Służby mundurowe i ich efektywność w systemie ochrony ludności. Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie transportu . Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie ciągłości działania administracji publicznej.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych. Doskonalenie i rozwój problematyki eksploatacji obiektów IK w oparciu o nowoczesne narzędzia informatyczne. Teleinformatyczna ochrona infrastruktury krytycznej.	3

forma zajęć: ćwiczenia

godzin	18
wymagania wstępne	zakres wiadomości i umiejętności z obszaru wiedzy o bezpieczeństwie państwa, jago różnorodnych zagrożeniach oraz zarządzaniu kryzysowym.zakres wiadomości i umiejętności z obszaru wiedzy o bezpieczeństwie państwa, jago różnorodnych zagrożeniach oraz zarządzaniu kryzysowym
cele	Podstawowym celem dydaktycznym jest przyswojenie sobie przez studentów problematyki związanej z infrastrukturą krytyczną państwa, szczególnie zaś zagadnień dotyczących jej klasyfikacji, zapewnienia sprawnego funkcjonowania jej systemów składowych oraz charakterystyk realizowanych rodzajów ochrony (fizyczna, techniczna, osobowa, teleinformatyczna, prawna). Pozwoli to studentom na uwzględnianie wpływu roli i znaczenia infrastruktury krytycznej na planowanie i realizowanie zadań bezpieczeństwa wewnętrznego.
metody	Ćwiczenia projektowe – I blok tematyczny – instrukcja ćwiczenia lub prezentacja wzorcowego rozwiązania zadania przez prowadzącego; II blok tematyczny – multimedialne gry decyzyjne z wykorzystaniem oprogramowania pracującego w sieci lokalnej, rzutnika oraz stanowisk komputerowych, praca z makietami stołowymi, łącznością przewodową i bezprzewodową.
praca własna	Rozwiązywanie prostych zagadnień na tablicy, krótkie filmy prezentujące istotę zagrożeń. Dyskusja otrzymanych rozwiązań. Case study, dyskusja. Dodatkowo case study, metoda burzy mózgów.
literatura podst.	1. Lidwa Witold i inni, Ochrona Infrastruktury Krytycznej, Warszawa 2012. 2. Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Warszawa 2013. 3. Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej. Załącznik nr 1. Charakterystyka systemów infrastruktury krytycznej, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Warszawa 2013. 4. Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej. Załącznik nr 2. Standardy służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania infrastruktury krytycznej – dobre praktyki i rekomendacje, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, Warszawa 2013. 5. Tyburska Agata, Ochrona Infrastruktury Krytycznej, Zarys problematyki, Szczytno 2012. 6. Tyburska A. (red.), Ochrona infrastruktury krytycznej, Szczytno 2010. 7. Tyburska A., Infrastruktura krytyczna – kluczowe problemy oraz strategiczne kierunki działań [w:] Z. Piątek, A. Letkiewicz (red.), Terroryzm a infrastruktura krytyczna państwa zewnętrznego Unii Europejskiej, Wyd. Stowarzyszenie Ruch Wspólnot Obronnych, Szczytno 2010. 8. Tyburska A., Zapewnienie bezpieczeństwa imprez masowych w kontekście Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej Euro 2012 [w:] Pływaczewski W., Kudrelek J. (red.), Przestępczość stadionowa. Etiologia, fenomenologia, przeciwdziałanie zjawisku, Wyd. WSPol, Szczytno 2010. 9. Tyburska A., Infrastruktura krytyczna – trudności i problemy w wyznaczaniu elementów kluczowych państwa [w:] Sienkiewicz P., Marszałek M., Świeboda H. (red.), Metodologia badań bezpieczeństwa narodowego 2010, t. II, Wyd. AON, Warszawa 2011. 10. Tyburska A., Policja a ochrona infrastruktury krytycznej, „Zeszyty Naukowe WSOWL 2011", nr 3 (161). 11. Tyburska A., Ochrona infrastruktury krytycznej – projekt podnoszenia kwalifikacji w kontekście diagnozowanych oczekiwań [w:] Grochowski L., Letkiewicz A., Misiuk A. (red.), Nauka o bezpieczeństwie. Istota, przedmiot badań i kierunki rozwoju. Studia i materiały, t. 1, Wyd. WSPol, Szczytno 2011. 12. Radziejowski R., Ochrona infrastruktury krytycznej – uregulowana prawne [w:] Tyburska A. (red.), Ochrona infrastruktury krytycznej, Wyd. WSPol, Szczytno 2010. 13. Radziejowski R., Ochrona najważniejszych obiektów w państwie [w:] Sobolewski G., Majchrzak D. (red.), Zarządzanie kryzysowe w systemie bezpieczeństwa narodowego, Wyd. AON, Warszawa 2011. 14. Radziejowski R., Terroryzm a ochrona infrastruktury krytycznej [w:] Jakubczak R., Radziejowski R. (red.) Terroryzm a bezpieczeństwo państwa w erze globalizmu, Wyd. WAT, Warszawa, 2011. 15. Radziejewski R., Plany ochrony infrastruktury krytycznej w teorii i praktyce [w:] Kopaczewski M., Grzelczak – Miłoś I., Walachowska M. (red.), Paradygmaty badań nad bezpieczeństwem. Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych w teorii i w praktyce, Wyd. Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2012. 16. Radziejowski R., Siudalski S., Ochrona osób [w:] Radziejowski R., Siudalski S. (red.), Ochrona osób i mienia, Wyd. WAT, Warszawa 2013. 17. Radziejowski R., Prawne aspekty bezpieczeństwa kluczowej infrastruktury państwa [w:] Trejnis Z. (red.), Uwarunkowania bezpieczeństwa narodowego Polski, Wyd. WAT, Warszawa 2013. 18. Radziejowski R., Ochrona infrastruktury krytycznej - teoria a praktyka, Warszawa 2014. 19. Wojciechowicz W., Ochrona infrastruktury krytycznej państwa, „Myśl wojskowa" 2004, nr 1. 20. Wróbel R. (red.), System ochrony infrastruktury bezpieczeństwa narodowego, Warszawa 2013. 21. Wróbel R. (red.), Bezpieczeństwo energetyczne państwa – instytucje, służby analityczne, Warszawa 2013. 22. Wróbel R., Kulik I., Rola administracji publicznej w ochronie infrastruktury krytycznej państwa [w:] Piątek Z., Olearczyk S. (red.), Przygotowania obronne w działaniach administracji rządowej, Warszawa 2012. 23. Wróbel R., Infrastruktura krytyczna i jej powszechny charakter [w:] Kopaczewski M., Grzelczak – Miłoś I., Walachowska M. (red.), Paradygmaty badań nad bezpieczeństwem. Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych w teorii i w praktyce, Wyd. Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, Poznań 2012. 24. Wróbel R., Przygotowanie podmiotów ochrony infrastruktury krytycznej w Polsce, Wyd. SGSP, Warszawa 2016. 25. Wróbel R., Gromek P., Ochrona obiektów kluczowych. Perspektywa bezpieczeństwa powszechnego, Wyd. SGSP, Warszawa 2017. 26. Wróbel R., Gromek P., Ochrona obiektów kluczowych. Zarządzanie kryzysowe, ryzykiem i ciągłością działania, Wyd. SGSP, Warszawa 2018. 27. Wróbel R., Mytkowska M., Ochrona infrastruktury krytycznej a obowiązek opracowania planów i programów wynikający z ustawy o zarządzaniu kryzysowym, „Zeszyty doktoranckie AON" 2012, nr 2 (1). 28. Wróbel R., Multimedialny trening decyzyjny a ochrona infrastruktury krytycznej, „Zeszyty Naukowe WSA" 2012, nr 48. 29. Wróbel R., Udział Państwowej Straży Pożarnej w działaniach na rzecz ochrony infrastruktury krytycznej „Zeszyty doktoranckie AON" 2012, nr 2 (1). 30. Wróbel R., Kulik I., Gra decyzyjna w przygotowaniu podmiotów ochrony infrastruktury krytycznej [w:] Z. Piątek, J. Truchan (red.), Technologie w ochronie infrastruktury krytycznej zewnętrznego państwa Unii Europejskiej, Wyd. Stowarzyszenie Ruch Wspólnot Obronnych, Warszawa 2013. 31. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Dz.U. 2007 nr 89 poz. 590 z późn. zm. 32. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 czerwca 2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony (DzU. z 2003 r. Nr 116, poz. 1090). 33. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie określenia organów administracji rządowej, które utworzą centra zarządzania kryzysowego oraz sposobu ich funkcjonowania (DzU. z 2009 r. Nr 226, poz. 1810). 34. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie Raportu o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego (DzU. z 2010 r. Nr 83, poz. 540). 35. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Infrastruktury Krytycznej (DzU. z 2010 r. Nr 83, poz. 541). 36. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2010 r. w sprawie planów ochrony infrastruktury krytycznej (DzU. z 2010 r. Nr 83, poz. 542). 37. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2010 r. w sprawie pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej (DzU. z 2010 r. Nr 135, poz. 906). 38. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 października 2010 r. w sprawie wykazu przedsiębiorców i szczególnym znaczeniu gospodarczo – obronnym (DzU. z 2010 r. Nr 198, poz. 1314 z późn. zm.). 39. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 2011 r. w sprawie organizacji i trybu działania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (DzU. z 2011 r. Nr 86, poz. 471).
literatura uzupeł.	1. Karbowiak H., Barański St., Bezpieczeństwo ruchu w transporcie, Łódź 2011. 2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483. 3. Kwietniewski M., Rak J., Niezawodność infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej w Polsce, Warszawa 2010. 4. Piwowarczyk R., Europejska infrastruktura krytyczna [w:] Tyburska A. (red.), Ochrona infrastruktury krytycznej, Wyd. WSPol, Szczytno 2010. 5. Piwowarczyk R., Bezpieczeństwo infrastruktury krytycznej, „Ochrona mienia i informacji" 2013, nr 1. 6. Podolski A., Miejsce Rządowego Centrum Bezpieczeństwa w systemie bezpieczeństwa antyterrorystycznego Rzeczypospolitej Polskiej, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego" 2010, nr 2 (2). 7. Rosik P., Szuster M., Rozbudowa infrastruktury transportowej a gospodarka regionów, Poznań 2008. 8. Sienkiewicz – Małyjurek K., Krynojewski R.R., Zarządzanie kryzysowe w administracji publicznej, Warszawa 2010. 9. Sieraka J. (red.), Fundusze Unii Europejskiej jako źródło finansowania rozwoju infrastruktury komunalnej w Polsce, Warszawa 2010. 10. Skomra W., Zarządzanie kryzysowe – praktyczny przewodnik po nowelizacji ustawy, Wrocław 2010. 11. Soloch P., NATO a ochrona infrastruktury krytycznej, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego. 12. Stec K., Wybrane prawne narzędzia ochrony infrastruktury krytycznej w Polsce, „Bezpieczeństwo Narodowe" 2012, nr 19. 13. Szafrański Z.M., Szanse i bariery utrzymania i rozwoju infrastruktury kolejowej w Polsce, Warszawa 2010. 14. Szewczyk, M. M. Smolarkiewicz, Edukacyjny wymiar aplikacji multimedialnych w kształceniu strażaków na poziomie interwencyjnym – wyniki badań, „Zeszyty Naukowe SGSP" 2009, nr 39. 15. Szewczyk T., Europejski program ochrony infrastruktury krytycznej, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego" 2012, nr 6 (4). 16. Szubrycht T., Cyberterroryzm jako nowa forma zagrożenia terrorystycznego, „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej" 2005, nr 1 (160), s. 174. 17. Szustakowski M., Ciurapiński W., Wróbel J., Nowe technologie w ochronie infrastruktury krytycznej, „Zabezpieczenia" 2008. 18. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej. Dz.U. 2002 nr 62 poz. 558.

treści	godziny
Infrastruktura głównym filarem bezpieczeństwa wewnętrznego. Istota infrastruktury krytycznej. Podstawowe definicje i zależności. Niezawodność funkcjonowania infrastruktury krytycznej podstawą sprawnego działania organów państwowych. Społeczny wydźwięk zawodności infrastruktury krytycznej.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa. Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie łączności i sieci teleinformatycznych.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne i paliwa. Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie łączności i sieci teleinformatycznych.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika zarządzania kryzysowego i systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie ochrony zdrowia.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie ratowniczym . Infrastruktura ratownicza a bezpieczeństwo ludzi. Służby mundurowe i ich efektywność w systemie ochrony ludności. Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie transportu . Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie ciągłości działania administracji publicznej.	3
Ogólna charakterystyka i specyfika systemów infrastruktury krytycznej kraju w zakresie produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych. Doskonalenie i rozwój problematyki eksploatacji obiektów IK w oparciu o nowoczesne narzędzia informatyczne. Teleinformatyczna ochrona infrastruktury krytycznej.	3